

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, **2023-** yil yanvar-aprel oylarilarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **1 585,5 mln AQSh** dollariga yetdi va **2022-** yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan **179,5 mln AQSh** dollariga yoki **12,8 %** ga ko'paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-aprel, *mln AQSh dollarri*)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **1 585,5** - **12,8 %**

Saldo

(2022- y.: **1 406,1**)

2023- y.: - **852,3** (2022 y.: - **755,3**)

Eksport

2023- y.: **366,6** - **12,7 %**

Tovarlar: 361,9

(2022- y.: **325,4**)

Xizmatlar: 4,7

Import

2023- y.: **1 218,9** - **12,8 %**

Tovarlar: 1 184,0

(2022- y.: **1 080,7**)

Xizmatlar: 34,9

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarning tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo’shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi **366,6** mln AQSh dollariga (**12,7** % ga ko‘paydi) va import hajmi **1 218,9** mln AQSh dollariga (**12,8** % ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida **852,3** mln AQSh dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO’LGAN DAVLATLAR (2023- yil yanvar-aprel, mln AQSh dollari)

Koreya Respublikasi TSA – 496,5 Eksport: 0,0 Import: 496,5 31,3 %	XXR TSA – 387,2 Eksport: 23,7 Import: 363,5 24,4 %	Qozog‘iston TSA – 148,9 Eksport: 145,3 Import: 3,6 9,4 %	Qirg‘iz Respublikasi TSA – 95,5 Eksport: 85,3 Import: 10,2 6,0 %	Rossiya Federatsiyasi TSA – 93,6 Eksport: 56,3 Import: 37,3 5,9 %
Braziliya TSA – 73,2 Eksport: 0,1 Import: 73,1 4,6 %	Meksika TSA – 64,8 Eksport: - Import: 64,8 4,1 %	AQSH TSA – 51,6 Eksport: 0,2 Import: 51,4 3,3 %	Turkiya TSA – 36,5 Eksport: 10,2 Import: 26,3 2,3 %	Hindiston TSA – 22,1 Eksport: 0,0003 Import: 22,1 1,4 %

Andijon viloyati jahoning **70** mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Koreya Respublikasida (**31,3 %**), XXRda (**24,4 %**), Qozog'istonda (**9,4 %**), Qirg'iz Respublikasida (**6,0 %**), Rossiya Federatsiyasida (**5,9 %**) va Braziliyada (**4,6 %**) qayd etilgan.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni iqtisodiy-ijtimoiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

Xususan, Qirg'iz Respublikasi, Qozog'iston va Tojikiston kabi qo'shni davlatlar bilan TSAda so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'nggi uch yilda TSA Qirg'iz Respublikasi va Qozog'iston bilan **1,4** barobarga oshdi.

TASHQI SAVDO PROFITSITI BO'LGAN ASOSIY UCH DAVLAT (2023- yil yanvar-aprel mln AQSh dollarri)

Qozog'iston – 141,7

Qirg'iz Respublikasi – 75,1

Tojikiston – 5,4

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha **20** ta yirik hamkor-davlatlar orasidan uchta davlatda ijobjiy tashqi savdo balansi kuzatilgan. Xususan, Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi va Tojikiston davlatlari shular jumlasidandir. Qolgan **17** ta davlatlar bilan manfiy tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-aprel, mln AQSh dollar)

Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.
Koreya Respublikasi	342,0	627,9	496,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 341,9	0,3 627,6
XXR	139,8	284,4	387,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	30,6 109,2	40,3 244,1
Qozog'iston	115,2	111,4	148,9
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	112,2 3,0	109,7 1,7
Qirg'iz Respublikasi	85,0	116,0	95,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	72,5 12,5	106,1 9,9
Rossiya Federatsiyasi	63,8	100,3	93,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	18,9 44,9	35,3 65,0
Braziliya	5,1	8,2	73,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 5,1	0,1 8,1
Meksika	1,2	2,2	64,8
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 1,2	0,0 2,2
AQSh	24,4	18,0	51,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 24,3	0,2 17,9
Turkiya	30,5	37,8	36,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	8,4 22,1	10,2 22,2
Hindiston	6,0	12,1	22,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,2 5,8	0,0003 11,8

Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.
Germaniya	2,3	7,4	15,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,2 2,1	0,5 14,4
Belarus	1,6	2,5	10,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,6 1,0	0,5 2,0
Chexiya	3,1	9,2	7,3
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,05 3,1	- 9,2
Ozarbayjon	1,9	4,3	6,7
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	1,5 0,4	4,1 0,2
Slovakiya	2,2	4,5	6,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 2,2	0,001 4,5
Italiya	4,8	7,6	5,8
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,8 4,0	1,8 5,8
Tojikiston	1,0	1,5	5,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,4 0,6	1,0 0,5
Eron Islom Respublikasi	2,8	3,7	5,4
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,2 2,6	1,9 3,3
Polsha	4,3	3,4	5,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,7 3,6	0,2 3,2
Ukraina	4,2	1,6	4,4
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	3,2 1,0	1,9 0,6

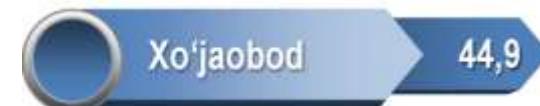
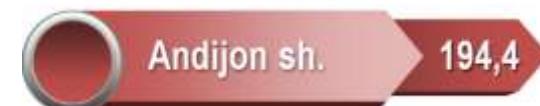

ANDIJON VILOYATINIG HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI

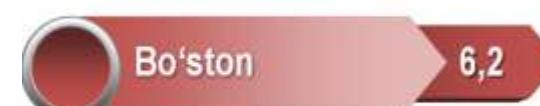
(2023- yil yanvar-aprel)*

	Hajm mln AQSh dollarlari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	1 585,5	112,8	100,0
Andijon sh.	194,4	115,8	12,3
Xonobod sh.	34,3	135,0	2,2
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	21,3	191,7	1,4
Andijon	30,0	111,4	1,9
Baliqchi	17,4	69,7	1,1
Bo'ston	6,2	85,4	0,4
Buloqboshi	21,9	372,9	1,4
Jalaquduq	13,3	68,3	0,8
Izboskan	5,5	58,5	0,4
Ulug'nor	7,6	87,7	0,5
Qo'rg'ontep'a	15,9	47,3	1,0
Asaka	1 119,3	117,4	70,6
Marhamat	8,4	99,5	0,5
Shahrixon	34,9	89,5	2,2
Paxtaobod	8,6	119,4	0,5
Xo'jaobod	44,9	78,8	2,8

Eng yuqori hajm,
mln AQSh dollarlari

Eng quyisi hajm,
mln AQSh dollarlari

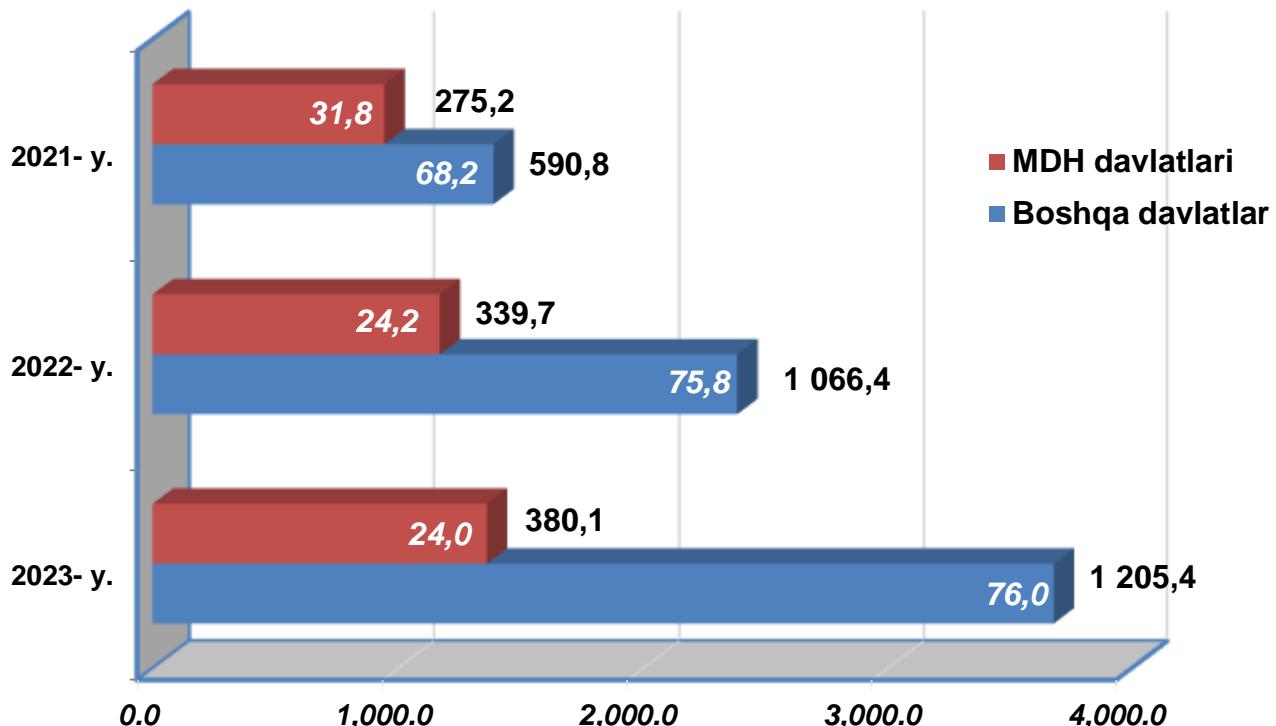

Viloyatda tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **70,6 %** ulush bilan **1 119,3 mln AQSh dollarini**, eng quyisi ulushni esa Izboskan numani **0,3 %** ulush bilan **5,5 mln AQSh dollarini** tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-aprel, mln AQSh dollarri, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-aprel oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi **24,0** % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022- yilning mos davriga nisbatan **0,2** % ga kamayib, so'ngi uch yilda o'rтacha ko'rsatkichni qayd etdi.

Andijonning boshqa xorijy davlatlar bilan TSAsi 2023- yilning yanvar-aprel oylarida 2022- yilning mos davriga nisbatan **0,2** % ga ko'paydi va jami TSAdag'i ulushi **76,0** % ni tashkil etdi.

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2023- yil yanvar-aprel holatiga ko'ra, **380,1** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan eksport **323,7** mln AQSh dollariga yetgan bo'lsa, import **56,4** mln AQSh dollari qiymatida qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING MDH DAVLATLARI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2023- yil yanvar-aprel, mln AQSh dollari)

Rossiya Federatsiyasi
TSA – 93,6
Eksport – 56,3
Import – 37,3

Qozog'iston
TSA – 148,9
Eksport – 145,3
Import – 3,6

Qirg'iz Respublikasi
TSA – 95,5
Eksport – 85,3
Import – 10,2

Ozarbayjon
TSA – 6,7
Eksport – 6,7
Import – -

Belarus Respublikasi
TSA – 10,5
Eksport – 8,1
Import – 2,4

Tojikiston
TSA – 5,6
Eksport – 5,5
Import – 0,1

Moldova Respublikasi
TSA – 1,0
Eksport – 0,8
Import – 0,2

Ukraina
TSA – 4,4
Eksport – 1,9
Import – 2,5

Turkmaniston
TSA – 3,4
Eksport – 3,2
Import – 0,2

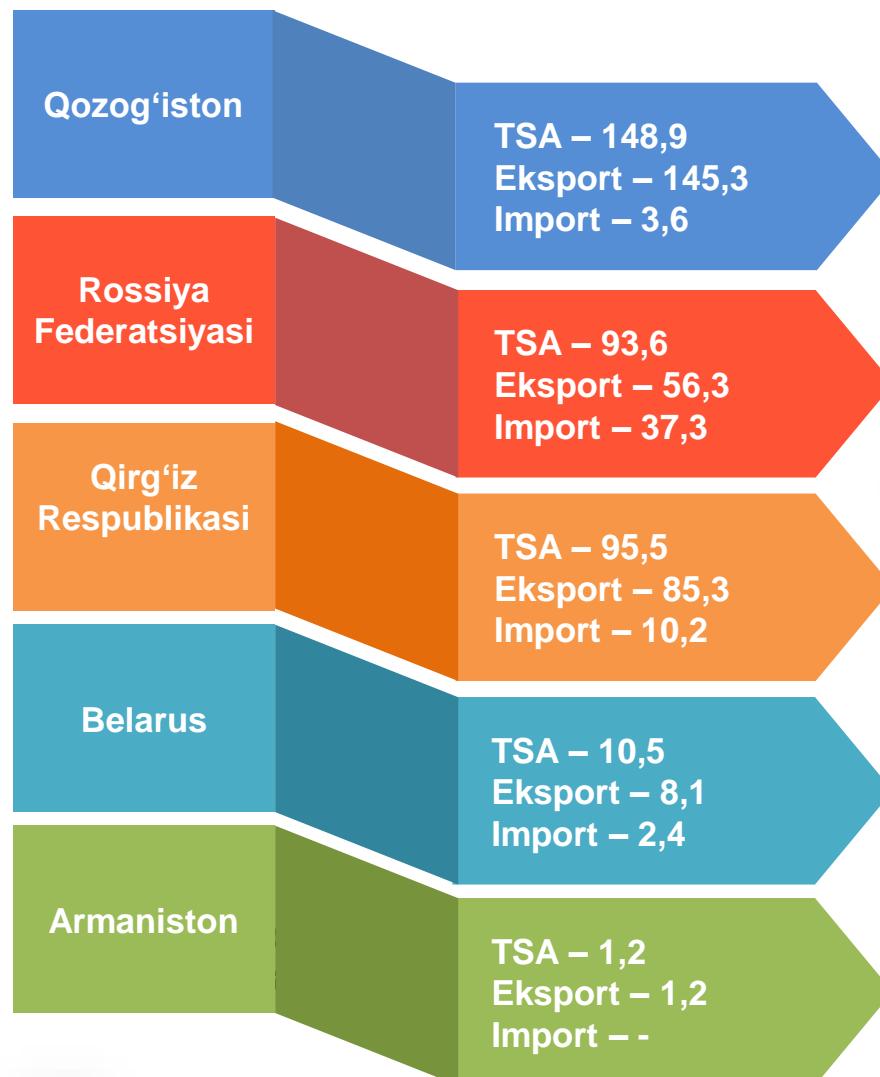
Armaniston
TSA – 1,2
Eksport – 1,2
Import – -

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori hajmlari Qozog'iston (**39,2** %), Rossiya Federatsiyasi (**24,6** %) hamda Qirg'iz Respublikasi (**25,1** %) davlatlari bilan qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(aprel mln AQSh dollarini, ulushi, % da)

Jami tashqi savdo aylanmasidagi ulushi

22,1 %

Jami eksportdagи ulushi

80,8 %

Jami importdagи ulushi

4,4 %

Andijon viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi **349,7** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport hajmi **296,2** mln AQSh dollarini, import hajmi esa **53,5** mln AQSh dollariga yetdi.

Shuni ta'kidlash lozimki, YEOIIning a'zo davlatlari (Qozog'iston, Rossiya federatsiyasi, Qirg'iz Respublikasi, Belarus va Armaniston) o'ttasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

ANDIJON VILOYATI EKSPORTI

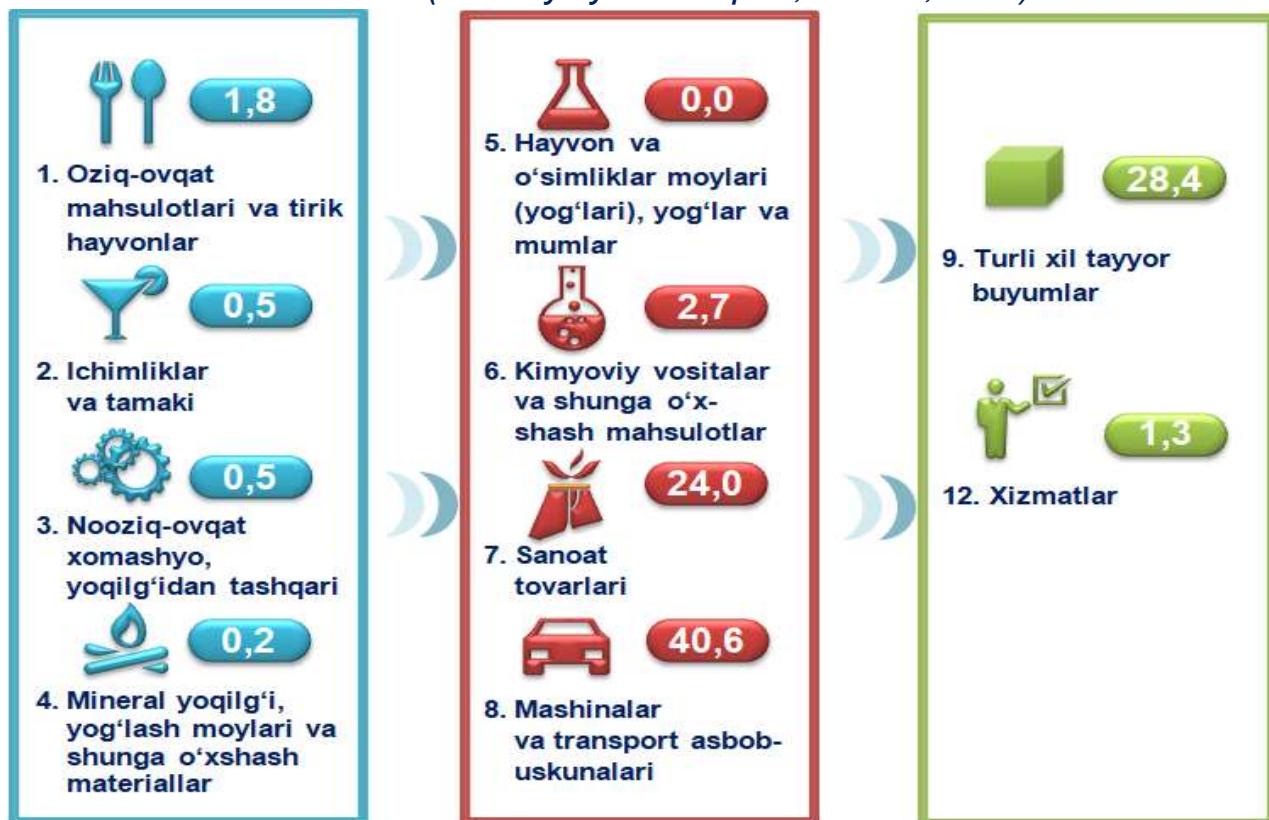

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyordi davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyordi soni **288** taga yetdi va ular tomonidan **366,6** mln AQSh dollari qiymatidagi (2022- yilning mos davriga nisbatan **12,7 %** ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI

(2023- yil yanvar-aprel, ulushi ,% da)

Andijon viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinnlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinnlarda – XSST**) ishlataladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni **XSST** bo'yicha kodlashtirish, **TIF TN** va **XSST** o'tasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO‘YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-aprel, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln AQSh dollarri		O‘zgarish sur’ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami eksport	325,4	366,6	127,0	112,7	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6,7	6,7	108,0	100,5	2,0	1,8
Ichimliklar va tamaki	0,02	1,9	16,9	119,0 b.	0,005	0,5
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	1,5	1,9	29,3	122,6	0,5	0,5
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xhash materiallar	2,7	0,5	346,8 b.	18,2	0,8	0,2
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	0,0	0,0002	8,9	9,0 b.	0,0	0,0001
Kimyoviy vositalar va shunga o‘xhash mahsulotlar	1,0	10,0	2,2 b.	9,9 b.	0,3	2,7
Sanoat tovarlari	106,6	87,9	172,1	82,5	32,8	24,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	110,8	148,9	94,5	134,4	34,1	40,6
Turli xil tayyor buyumlar	93,2	104,1	146,8	111,7	28,6	28,4
Xizmatlar	2,9	4,7	179,4	161,5	0,9	1,3

Eksport tarkibida tovarlar ulushi **98,7 %** ni tashkil etib, ular mashinalar va transport asbob uskunalari (**40,6 %**), turli xil tayyor buyumlar (**28,4 %**), sanoat tovarlari (**24,0**), kimyoviy vositalar (**2,7 %**) va oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**1,8 %**) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-aprel)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollarri	2022- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	6 161,4	108,2
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	242,1	62,1
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	171,9	35,2
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	65,7	5,5 b.
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	1 930,4	119,0 b.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 418,5	104,6
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	214,6	3,5 b.
Moy olinadigan urug'lar va moy olinadigan mevalar	152,0	2,2 b.
56 bo'limga kiritilgandan tashqari o'gitlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	74,3	187,9
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	495,1	18,2
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari, xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan	0,2	-
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; mumlar; texnik aralashmalar va preparatlari	-	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	9 345,1	67,7 b.
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	237,8	8,5 b.
Noorganik kimyo moddalari	168,1	117,6
Birlamchi shakldagi plastmassalar	117,2	92,3

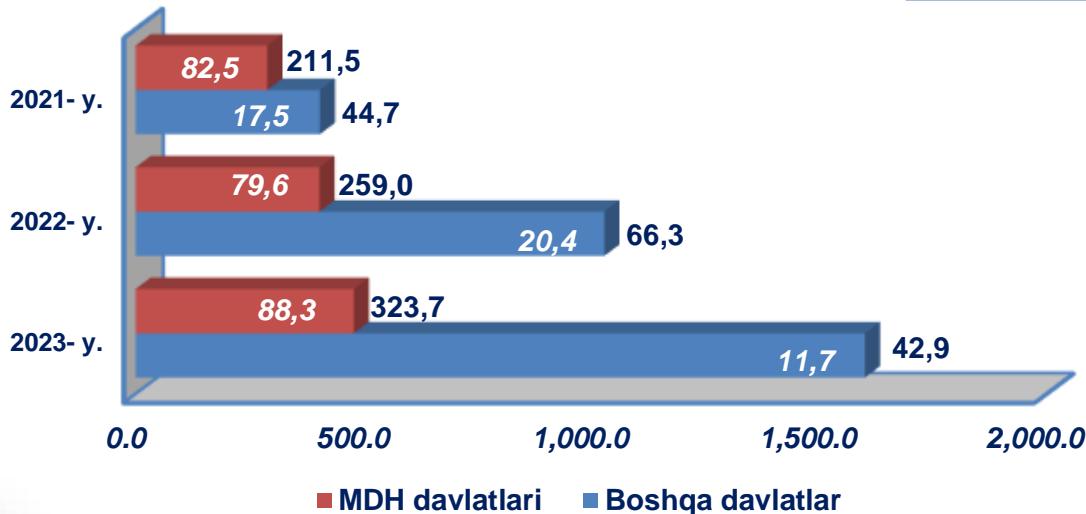
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollarri	2022-yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	78 005,7	82,6
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	4 271,9	83,0
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	2 027,1	46,6
Ruda bo'limgan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 042,3	79,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalarini		
Avtomobillar (shu jumladan havo transporti vositalari)	94 367,7	139,9
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	45 487,5	119,1
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblar, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'limgan qismlari ham)	3 656,8	89,5
Sanoat uchun maxsus bo'limgan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	3 573,0	4,8 b.
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	95 434,8	112,3
Poyabzal	5 740,8	111,9
Yo'l anjomlari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	1 253,0	89,6
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	951,7	115,9

Andijon tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda - tovarlar kelib chiqgan mamlakat, agar kelib chiqgan mamlakat noaniq bo'sa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2023- yilning yanvar-aprel oylarida MDH mamlakatlariiga **323,7** mln AQSh dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportning **88,3** % ini tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-aprel, mln AQSh dollari, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-aprel oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, XXR, Turkiya, Belarus va Ozarbayjon kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi **91,4** % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-aprel, % da)

ANDIJON VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-aprel, yillar kesimida)

Davlatlar	Min AQSh dollarari		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Qozog'iston	109,7	145,3	97,7	132,5	1	1
Qirgiz Respublikasi	106,1	85,3	146,4	80,3	2	2
Rossiya Federatsiyasi	35,3	56,3	187,3	159,5	4	3
Xitoy	40,3	23,7	131,8	58,9	3	4
Turkiya	15,6	10,2	186,5	65,1	5	5
Belarus	0,5	8,1	92,1	15,2 b.	14	6
Ozarbajjon	4,1	6,7	2,6 b.	166,2	15	7
Tojikiston	1,0	5,6	2,5 b.	5,7 b.	6	8
Turkmaniston	0,1	3,2	24,4	37,8 b.	12	9
Italiya	1,8	2,5	2,1 b.	141,3	26	10
Ukraina	1,0	1,9	30,9	198,2	8	11
Eron Islom Respublikasi	0,4	1,9	2,1 b.	5,2 b.	11	12
Armeniya	0,0	1,2	0,0	-	17	13
Litva	0,0	0,8	0,0	-	9	14
Moldova Respublikasi	1,3	0,8	68,1	59,8	16	15
Germaniya	0,5	0,7	2,3 b.	136,5	30	16
Bangladesh	0,01	0,5	43,0	36,4 b.	24	17
Polsha	0,2	0,3	22,1	2,1 b.	32	18
Portugaliya	0,0	0,3	-	55,4 b.	7	19
Afg'oniston	3,2	0,3	2,1 b.	9,1	10	20

ANDIJON VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI (2023- yil yanvar-aprel)*

	Hajm mln AQSh dollarlari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	366,6	112,7	100,0
Andijon sh.	35,1	111,2	9,6
Xonobod sh.	11,2	104,3	3,1
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	14,8	198,9	4,1
Andijon	14,3	197,1	3,9
Baliqchi	16,1	86,4	4,4
Bo'ston	5,6	82,3	1,5
Buloqboshi	5,2	146,1	1,4
Jalaquduq	10,8	60,1	3,0
Izboskan	3,7	64,4	1,0
Ulug'nor	7,0	109,4	1,9
Qo'rg'ontep'a	9,4	44,2	2,6
Asaka	167,3	138,5	45,6
Marhamat	5,3	116,5	1,5
Shahrixon	23,0	137,8	6,3
Paxtaobod	6,2	161,0	1,7
Xo'jaobod	30,0	73,4	8,2

Eng yuqori hajm,
mln AQSh dollarlari

Eng quyi hajm,
mln AQSh dollarlari

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **45,6** % bilan **167,3** mln AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Izboskan tumani **1,0** % bilan **3,7** mln AQSh dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

 Hukumat tomonidan qishloq xo‘jaligi va bog‘dorchilikni rivojlantirishga katta e’tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2023- yil yanvar-aprel oylarida **22,0** ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo‘lib, ushbu ko‘rsatgich 2022- yilning mos davriga nisbatan **0,2 %** ga yoki **3,1** ming tonnaga ko‘paydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qирг‘из Республикаси (**65,2 %**), Rossiya Federatsiyasi (**33,9 %**), Belarus (**0,4 %**), Qozog‘iston (**0,4 %**) hamda Latviya (**0,2 %**) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

2023- yil yanvar-aprel oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan **5,8 mln** AQSh dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko‘rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **0,2 %** ga ko‘paydi va jami eksportdagi ulushi **1,6 %** ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI (2023- yil yanvar-aprel, o‘zgarish sur’atlari, qiymatga nisbatan)

Uzum (quritilgan uzumni qo‘sghan holda)	Karam	Gilos	Pomidor
0,4 mln. AQSH dollari	0,8 mln. AQSH dollari	0,01 mln. AQSH dollari	0,5 mln. AQSH dollari
0,7 ming tonna	3,8 ming tonna	0,03 ming tonna	0,6 ming tonna
 129,6 %	 66,9 %	 - %	 70,9 %
Shaftoli	Bodring	Qovun va tarvuz	Piyoz
- mln. AQSH dollari	0,7 mln. AQSH dollari	0,02 mln. AQSH dollari	0,2 mln. AQSH dollari
- ming tonna	0,1 ming tonna	0,1 ming tonna	1,7 ming tonna
 - %	 3,5 m.	 40,7 %	 189,2 %

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (2023- yil yanvar-aprel)

Davlatlar	Ming tonna	Ming. AQSH dollarri	Ulushi, % da *
	Qirg'iz Respublikasi 20 649,2	4 016,7	65,2
	Rossiya Federatsiyasi 2 098,0	2 088,2	33,9
	Belarus 18,0	25,0	0,4
	Qozog'iston 172,7	22,2	0,4
	Latviya 20,5	9,3	0,2

* qiymat ifodasidan

2023- yil yanvar-aprel oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Qirg'iz Respublikasiga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining **65,2 %**), bu ko'rsatkich Rossiya Federatsiyasiga eksport hajmidan **1,9** barobar ko'p.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So'nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo'shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan viloyat uchun muhim soha bo'lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo'shilishini ta'minlaydi.

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xomashyosini o'rniغا tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2023- yil yanvar-aprel oylari yakuni bo'yicha **129,5 mln AQSh** dollarilik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning **35,3 %** ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan **27,9 %** ga kamaydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (**73,3 %**), naqshli mato (**14,4 %**) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan **206** turdag'i to'qimachilik mahsulotlari dunyoning **18** ta davlatiga eksport qilindi.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-aprel, ming AQSh dollar'i)

	2022-yil	2023-yil
Jami:	179 739,1	129 502,1
Tayyortrikotaj va tikuvchilik kiyimlari	84 734,2	94 921,6
Naqshli mato	14 014,6	18 690,3
Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	3 118,4	3 128,5
Paxtadan yigirilgan ip	66 667,2	0,0
Gilamlar	1 615,9	3 441,1
Paxtadan gazlamalar	2 508,1	2 327,1
Paxta mahsulotlari	1 697,3	745,1

		2022- yil	2023- yil	O'sish sur'ati, % da
	Qirg'iz Respublikasi	80 836,3	60 977,4	75,4
	Rossiya Federatsiyasi	30 372,1	38 660,5	127,3
	Belarus	396,4	7 682,5	19,4 b.
	Qozog'iston	4 163,5	5 884,2	141,3
	Tojikiston	626,9	4 865,8	7,8 b.
	Italiya	1 758,7	2 482,6	141,2
	Ukraina	898,4	1 930,5	2,1 b.
	Ozarbayjon	427,8	1 874,2	4,4 b.
	XXR	40 298,7	1 002,4	2,5
	Litva	-	818,1	-
	Moldova Respublikasi	1 309,1	793,3	60,6
	Turkiya	15 426,4	749,7	4,9
	Germaniya	449,3	490,1	109,1
	Armeniya	-	469,1	-
	Eron Islom Respublikasi	349,0	350,9	100,5
	Boshqalar	2 307,3	471,0	20,4

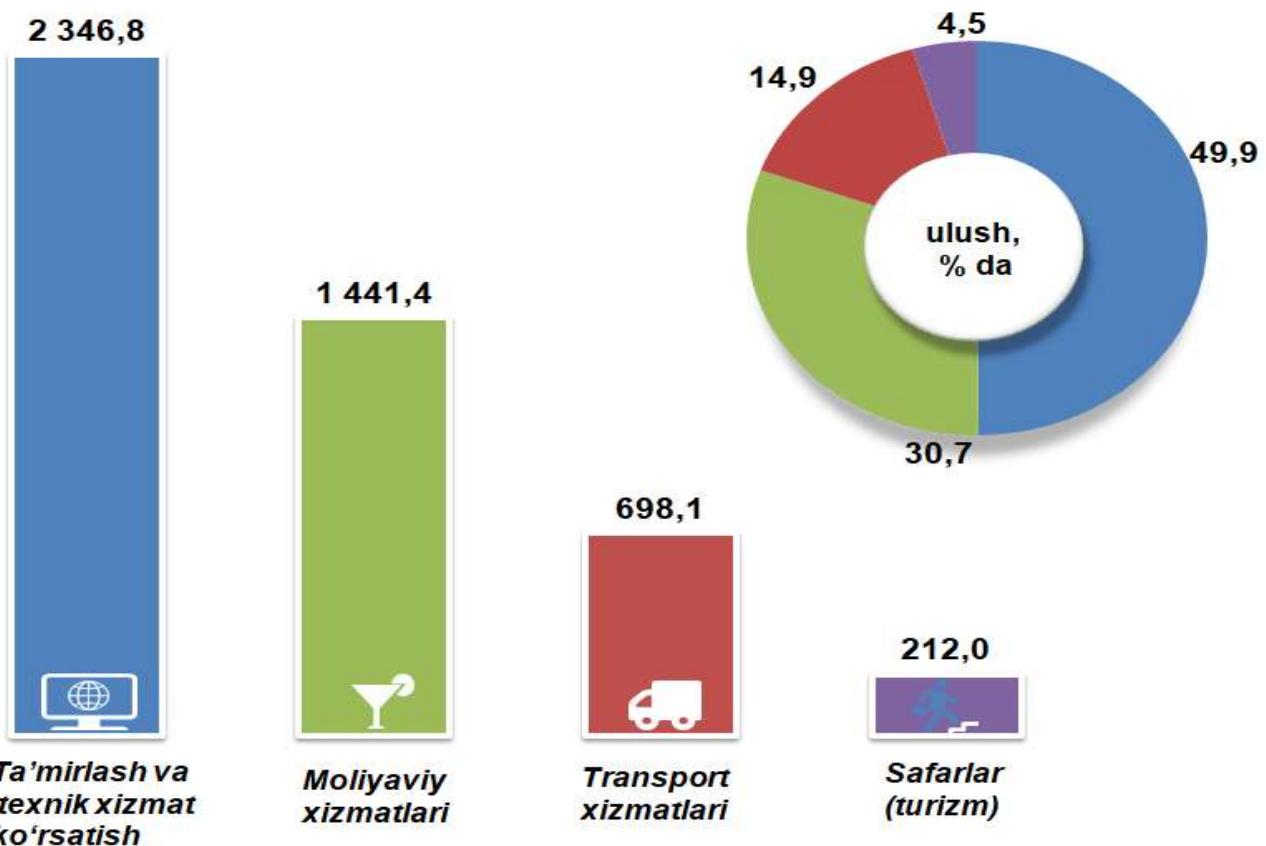
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati va hamkor davlatlardagi to'qimachilik bozoridagi ulushi oshib bormoqda.

To'qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Qirg'iz Respublikasi (**61,0 % – 47,1 mln AQSh dollari**) va Rossiya Federatsiyasi (**38,7 % – 29,9 mln AQSh dollari**) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

Mamlakatimizda yangi ishlab chiqarish texnologiyalari va zamonaviy uskunalaridan keng foydalanish, sohada sifat menejmenti tizimining joriy etilishi natijasida mehnat unumdarligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bu, o‘z navbatida, tayyor mahsulotlarga jahon bozorlarida o‘z o‘rnini topish imkonini beradi.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

 Xizmatlar eksporti hajmi **4 698,3** mln AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining **1,3 %** ini tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **61,5 %** ga ko‘paydi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish (**49,9 %**), moliyaviy xizmatlar (**30,7 %**), transport xizmatlar (**14,9 %**) va safarlar (turizm) (**4,5 %**) hissasiga to‘g‘ri kelgan.

ANDIJON VILOYATINING IMPORTI

2023- yilning yanvar-aprel oylarida import hajmi **1 218,9** mln AQSh dollarini va 2022- yilning mos davriga nisbatan **112,8** % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalarini (**66,0** %), sanoat tovarlari (**17,7** %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (**8,1** %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI

(2023- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023- yilning yanvar-aprel oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **12,8** mln AQSh dollariga ko'paydi va **1 218,9** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa **34,9** mln AQSh dollariga yetdi.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI (yanvar-aprel, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln AQSh dollarri		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami import	1 080,7	1 218,9	177,2	112,8	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	7,5	5,9	118,6	79,6	0,7	0,5
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	56,4 b.	185,3	0,01	0,01
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	6,8	6,8	128,7	99,8	0,6	0,6
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	2,8	8,3	71,1	3,0 b.	0,3	0,7
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,01	1,5	1,3	262,5 b.	0,001	0,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	68,6	99,3	176,0	144,9	6,3	8,1
Sanoat tovarlari	216,3	216,1	188,9	99,9	20,0	17,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	698,1	804,1	182,9	115,2	64,6	66,0
Turli xil tayyor buyumlar	39,0	41,9	155,9	107,4	3,6	3,4
Xizmatlar	41,5	34,9	123,5	84,0	3,9	2,9

XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR IMPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-aprel)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirk hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	1 796,1	110,4
Sabzavotlar va mevalar	1 655,1	2,4 b.
Tirk hayvonlar, 03 bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	656,0	22,8
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	621,9	161,8
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	131,7	185,3
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Probka va yog'och-taxtalar	1 339,3	127,8
Tabiiy kauchuk (sun'iy va regeneratsiya qilingan rezina ham)	1 237,6	111,4
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 138,7	65,5
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	337,7	91,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Ko'mir, koks va briketlar	4 946,2	2,5 b.
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	3 289,9	4,0 b.
Tabiiy yoki sun'iy gaz	57,5	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	1 406,7	254,8 b.
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan mumlar	122,7	399,7 b.
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	39 253,5	183,9
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	18 545,0	2,8 b.
Birlamchi shakldagi plastmassalar	15 215,0	78,6
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	10 102,8	115,1

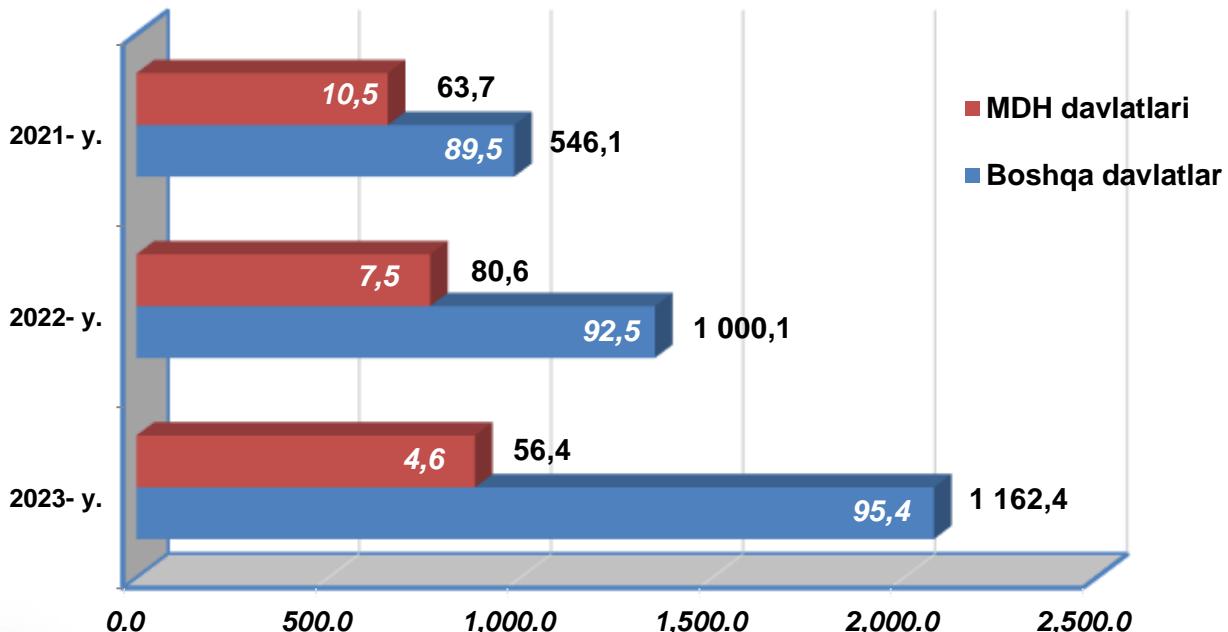
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	81 032,7	170,8
Cho'yan va po'lat	54 170,6	82,9
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	48 463,8	68,9
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xhash mahsulotlar	20 174,6	98,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalarini		
Avtomobililar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	565 420,9	107,5
Sanoat uchun maxsus bo'limgan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	70 771,8	163,2
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	61 364,4	73,6
Elektr mashinalari, apparatlari va asboblar, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'limgan qismlari ham)	50 685,0	192,7
Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari, boshqa joyda tasniflanmagan	23 786,5	136,5
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar uchun tirkaklar, yostiqlar va shunga o'xhash tikilgan mebel	10 035,6	69,9
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	6 247,5	129,5
Poyabzal	667,6	127,7

2023- yil yanvar-aprel natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi **4,6 %** ni tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **2,8 %** ga kamaydi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

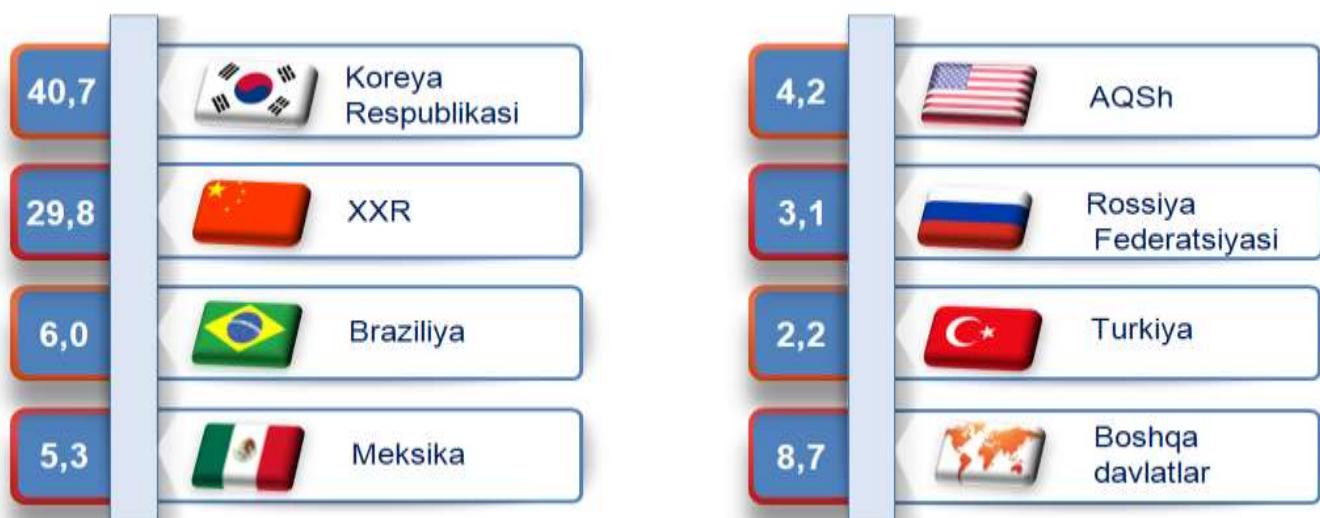
(yanvar-aprel, *mln AQSh dollari, ulushi, % da*)

2023- yil yanvar-aprel oylarida Andijon viloyati **61** ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Koreya Respublikasi, XXR, Braziliya, Meksika, AQSh, Rossiya Federatsiyasi va Turkiya) jami importning **9,1** qismini tashkil etdi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-aprel, % da)

**ANDIJON VILOYATININGASOSIY HAMKOR
DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI
HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI**
(yanvar-aprel, yillar kesimida)

Davlatlar	Mln AQSh dollarri		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Koreya Respublikasi	627,7	496,5	183,6	79,1	1	1
Xitoy	244,1	363,5	2,2 b.	148,9	2	2
Braziliya	8,1	73,1	158,6	9,0 b.	10	3
Meksika	2,2	64,8	177,1	29,8 b.	18	4
AQSh	17,9	51,4	73,7	2,9 b.	5	5
Rossiya Federatsiyasi	65,0	37,3	144,6	57,4	3	6
Turkiya	22,2	26,3	100,5	118,5	4	7
Hindiston	11,8	22,1	2,1 b.	186,9	7	8
Germaniya	6,9	14,4	3,3 b.	2,1 b.	11	9
Qirg'iziston	9,9	10,3	79,0	103,8	8	10
Chexiya	9,2	7,3	3,0 b.	79,3	9	11
Slovakiya	4,5	6,2	2,0 b.	136,9	13	12
Polsha	3,3	4,9	91,3	151,0	16	13
Tailand	3,6	3,7	42,0	101,8	14	14
Qozog'iston	1,7	3,5	58,8	2,0 b.	20	15
Eron Islom Respublikasi	3,3	3,4	128,2	103,4	15	16
Italiya	5,8	3,3	147,0	57,5	12	17
Tayvan	2,2	3,1	4,5 b.	139,4	17	18
Ukraina	0,6	2,5	62,0	3,8 b.	26	19
Belarus	2,0	2,4	198,7	120,8	19	20

ANDIJON VILOYATIINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2023- yil yanvar-aprel)

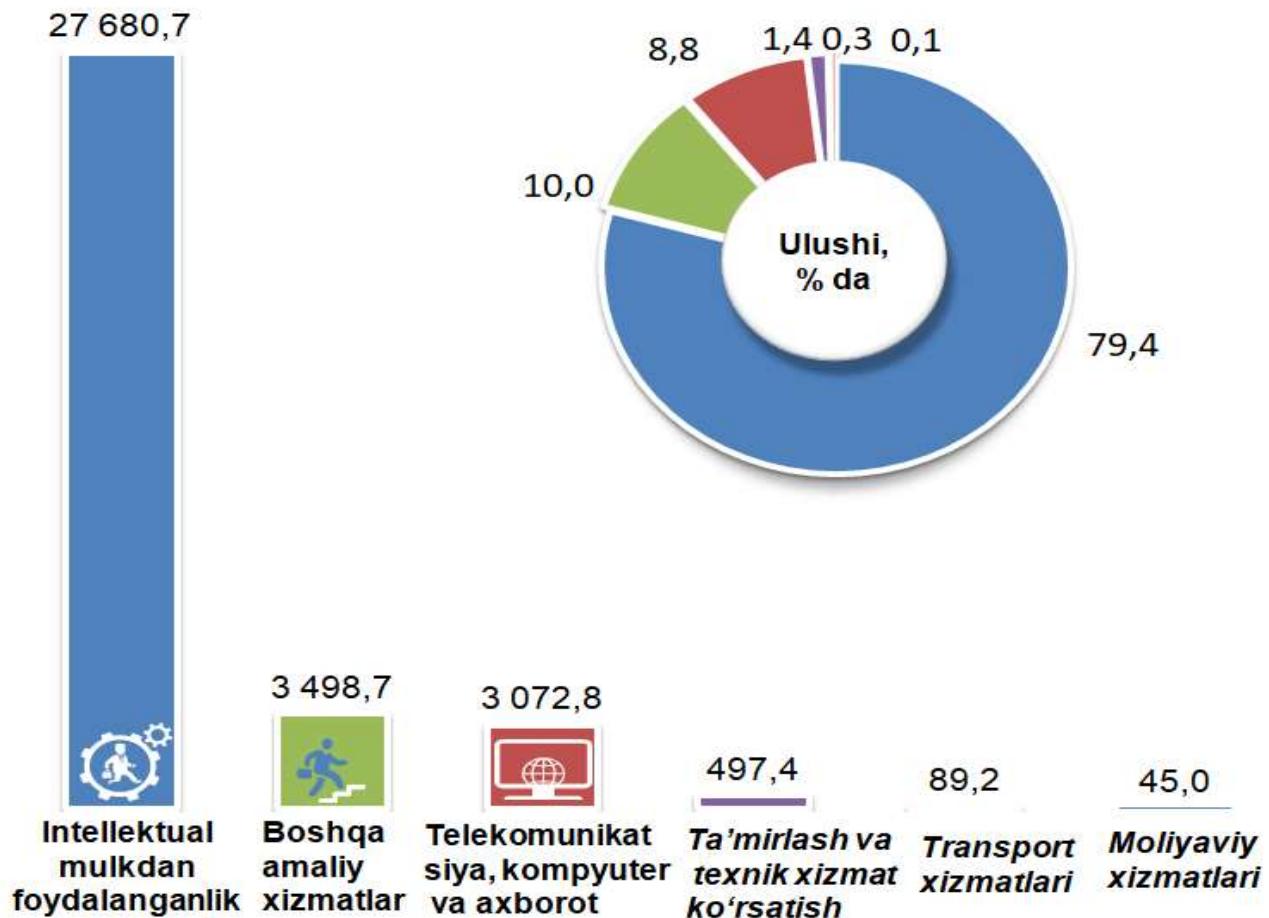
	Hajm mln AQSh dollarlari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	1 218,9	112,8	100,0
Andijon sh.	159,2	116,9	13,1
Xonobod sh.	23,0	157,6	1,9
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	6,5	177,0	0,5
Andijon	15,7	79,7	1,3
Baliqchi	1,3	20,4	0,1
Bo'ston	0,6	139,3	0,0
Buloqboshi	16,7	724,9	1,4
Jalaquduq	2,5	167,6	0,2
Izboskan	1,8	49,4	0,2
Ulug'nor	0,5	23,5	0,0
Qo'rg'ontep'a	6,5	52,7	0,5
Asaka	952,0	114,4	78,1
Marhamat	3,0	79,2	0,3
Shahrixon	11,8	53,3	1,0
Paxtaobod	2,4	71,2	0,2
Xo'jaobod	14,9	92,5	1,2

Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **78,1 %** bilan **852,0 mln AQSh dollarini**, eng quyisi ulushni esa Ulug'nor tumani **0,04 %** bilan **0,5 mln AQSh dollarini** tashkil etdi.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

2023- yilning yanvar-aprel oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi **34,9** mln AQSh dollarini yoki jami import hajmining **2,9** % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan **16,0** % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi Intellektual mulkdan foydalanganlik uchun to'lovlar, boshqa joyda tasniflanmagan (**79,4** %), amaliy xizmatlar (**10,0** %) ga tegishli bo'ldi.

MASHINALAR VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALAR IMPORTI

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2023- yil yanvar-aprel oylarida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunalari hajmi **804,1** mln AQSh dollarini tashkil etib, 2022- yilning shu davriga nisbatan **5,2 %** ga ko'paydi va importning umumiy hajmidagi ulushi **66,0 %** ga yetdi.

MASHINA VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALAR IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-aprel)

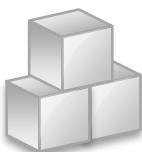
2023- yil yanvar-aprel oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **106,0** mln AQSh dollariga ko'paydi. Ushbu tovarlarni Andijon viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi Koreya Respublikasi – **363,6** mln AQSh dollari (**45,2 %**), XXR – **225,3** mln AQSh dollari (**28,0 %**) va Meksika – **54,4** mln AQSh dollari (**6,8 %**) kabi davlatlarga to'g'ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2023- yil yanvar-aprel oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi **216,0** mln AQSh dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **0,1 %** ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi **17,7 %** ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR

(2023- yil yanvar-aprel, ulushi, % da)

96,4 mln. AQSH doll.
ulushi – **44,6 %**

XXR

56,5 mln. AQSH doll.
ulushi – **26,2 %**

Koreya
Respublikasi

16,3 mln. AQSH doll.
ulushi – **7,5 %**

Braziliya

15,9 mln. AQSH doll.
ulushi – **7,4 %**

Rossiya
Federasiyasi

6,6 mln. AQSH doll.
ulushi – **3,0 %**

Meksika

Sanoat mahsulotlari importi asosan rezina buyumlari (**81,0** mln AQSh dollari), cho'yan yoki legirlanmagan po'lat (**54,2** mln AQSh dollari), metallardan tayyorlangan buyumlar (**48,5** mln AQSh dollari), to'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar (**20,2** mln AQSh dollari) va boshqalardan tashkil topgan.